

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.
Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica —
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Nefrankirana pisma se vobče ne sprejema. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
čaja stane beseda Din 1.— V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta
Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 3

Sobota, 9. januarja 1937

Leto XII

O političnih svoboščinah

Notranji minister dr. Korošec je v svojem božičnem pozdravu govoril o političnih svoboščinah, o demokraciji, o boljševizmu ter da pozna socialne naloge.

Zanimivo je, kako je napovedal politične svoboščine in demokratizacijo javnega življenja. Minister ni povedal, kake naj bodo te svoboščine in kdaj jih dobe jugoslovanski državljani. Ni povedal, kakšna bo demokracija, ki jo ima vlada v načrtu. Izjavil pa je, da je vlada imela namen predvsem uvesti demokratični volilni red za mestne ter obenem za podeželske občine. V svojih izjavah pa previdno dostavlja, da bi bila to demokracija do neke mere in da se uvede, kadar bo oportuno.

Ta ministrova izjava, ki je sicer sam ne more dati definitivno v imenu cele vlade, ker se razmere in razpoloženje vsak dan izpreminja, pa znanost, da glede demokratizacije javnega življenja v sedanji vladi še ni dozorelo ter se tudi, kolikor je dozorelo, nanaša le na demokracijo do neke mere, to je, ne na celotno demokracijo.

Iz ministrovega govora posnemamo prikrito tezo, da bi demokracija odprla vrata »boljševizmu«. V popolni demokraciji bi se preveč odražali »nedržavotvorni« elementi. Tako slutnjo imamo, ki pa dejansko ni utemeljena, ker je splošna disharmonija med državljani nastala prav v zadnjih letih, ko narod o svojih zadevah ni smel javno razpravljati.

Za delavstvo, ki je zaradi gospodarske krize bilo potisnjeno v najslabše socialne razmere, je stvar najbolj kritična, ker mu je odvzeta možnost, da bi se javno uveljavljalo. Delavstvo tvori velik del državljanov in prav o delavstvu se ne more trditi, da je »državi nevarno«, če želi in zahteva izboljšanje svojega socialnega položaja. Država ni namreč zaščitnica in telo samih kapitalistov in drugih delodajalcev ter ima iste dolžnosti do delovnih slojev kakor do delodajalskih.

Po tem načelu so potrebne svoboščine in čista demokracija za vse državljane in sicer brez odloga in brez pridržkov; zakaj šele v demokraciji se utegnejo razčistiti pojmi vsestransko v prid prepotrebne sporazuma in socialne ter gospodarske politike. To namreč pomeni, da se vsi državljani morajo enako udeleževati pri odločitvah, ki jih sprejema vlada.

Vevški papirničarji v stavki

Delavstvo vztraja
Že nad 20 dni stoje vevški papirničarji v stavki.

Govorilo in pisalo se je, da bo še pred novim letom prišlo do sporazuma, pa kakor kaže, sporazuma še ne bo. Podjetje najbrž misli, da bo zima pripomogla njegovi trdovratnosti do zmage.

Sirijo se vse moškoče vesti v nameri, da se delavstvo zbega. Toda brez uspeha.

Stavka papirničarjev je vzbudila čut solidarnosti tudi pri ostalem delavstvu v Sloveniji in v javnosti. Ustanovljen je poseben odbor, ki zbira prispevke v denarju in živilih, katere razdeljuje med stavkajoče.

Posebej je treba poudariti, da se v boju zlasti odlikujejo tudi delavke. Solidarnost mora končno zmagati!

Pakt London—Rim

Sklenjen na vulkanski mednarodnih tleh.

Mednarodnega pomena pakta med Anglijo in Italijo glede razmerja med obema državama v Sredozemskem morju in glede obrežnih držav ne smemo podcenjevati. Pakt bi lahko služil pomirjenju in miru, toda sklenjen je bil v trenutku kompliciranih mednarodnih vprašanj, ki sta v glavnem vmešavanje v špansko državljansko vojno in nemška imperialistična politika, ki se namerava odrediti nadaljnjim določbam mirovne pogodbe v Versajlu glede vpliva v Sredozemskem morju in v Maroku.

Glede vmešavanja v špansko vojno je Italija prvotno izjavljala, da se pokori sklepom. V Londonu pa imajo izkrcanih v Cadizu za Franca 6500 italijanskih vojakov in pozneje med pogajanjmi še 4000, kljub temu, da je italijanska vlada zagotavljala, da ne pošilja svojega vojaštva v Španijo.

Nemčija še ni izdala posebnih izjav na noti iz Londona in Pariza. Pač pa je bil odstavljen admiral Förster, ki se ni strinjal z eksperimentom v Španiji. To bi pomenilo, da Nemčija ne namerava opustiti podpiranja španskih nacistov.

Pod moralnim pritiskom Nemčije pa izpreminja tudi Italija svoje stališče. Nacistom v Španiji kljub izdatni pomoči ne gre prav dobro. Zato izjavlja italijanski fašizem, da ne more na nikakršen način pripustiti Francovega poraza in da je španska vojna posebna zadeva, ki nima z ostalo mednarodno politiko stika.

Te italijanske izjave opravičujejo dve sumnji: prvič, da hoče Italija ščititi Nemčijo in z njo sodelovati in drugič, da se, če že ne gentlemen-arangement (pakt, ki ga sklene izobražen in dostojnosti prežet mož) med Londonom in Rimom, nanašajo neki drugi dogovori na dogodke in bodočnost Španije med tema in eventualno še drugimi državami. Dokazov za to sumnjo sicer nimamo, smatramo pa, da diplomati niso navadni ljudje in bi bili že zdavnaj ukrenili potrebno, če bi bili hoteli pripomoči španskemu narodu do pravice.

Vprašanje nastane, ali še veljajo mednarodna prava in ali bodo interesirane države branile svoje interese odkrito ali na bodo kakor doslej.

Nemška socialna demokracija nezlomljiva

Kljub preganjanju

»Neuer Vorwärts« (Karlovy vari CSR) objavlja več obšod, v katerih so bili obsojeni sodruzi na dolga leta ječe zaradi »ilegalnega« delovanja v delavskem gibanju.

Dne 11. decembra je bil zaključen proces »tovarne kruha«. V teh procesih, ki jih je bilo več, so bili obtoženi socialni demokrati veleizdaje, češ, da so delali za politično stranko in strokovno organizacijo.

V tem procesu je bil obsojen bivši strankini tajnik na devet let ječe, bivši nameščenec strokovne organizacije na osem let ječe, tekstilni delavec na pet let ječe, nameščenec bivše tekstilne organizacije na tri leta, zopet tekstilec na pet let ječe, bivši delavski tajnik na štiri leta ječe in en sodrug na dveinpol leti.

Ti sodruzi so bili obsojeni skupno na 40 let ječe.

Nadaljnjih osem sodrugov je dobilo večletno ječo, češ, da so pri-

pravljali veleizdajo. Obtoženci so v procesu vrlo odločno nastopali, kar je celo javnega obtožitelja spravilo v zadrego.

Dne 17. oktobra je bilo večje število socialnih demokratov obsojenih na 38 let ječe. Tudi njim se je očitalo ilegalno delovanje. V celoti je bilo obsojenih dvanajst sodrugov na 38 let in šest mesecev ječe.

Tretji enak proces je bil v Hammu od 12. do 15. novembra. V tem procesu je bilo obsojenih sedem sodrugov in sodružic od 1½ do 6½ leta ječe.

Vznemirljivo stroge kazni za posamezne sodruge dokazujejo zvestobo prepričajna in požrtvovalnost socialne demokracije v Nemčiji, ki po štirih letih diktature še ni prav nič oslABLJENA ter se ob največjih nevarnostih bori za svobodo in pravico v Nemčiji.

Finska bo volila predsednika

Socialni demokrat Väinö Tanner kandidat.

Jeseni 1936 je pri parlamentarnih volitvah dosegla socialna demokracija na Finskem lepo zmago. Sedaj se nahaja stranka zopet pred novo težko nalogo. Poslovna doba državnega predsednika Svinhufvuda poteka in bo treba voliti novega.

Ime Svinhufvud pri delavstvu in naprednih demokratičnih ljudeh ni na dobrem glasu. Mož je pospeševal lapovskega fašističnega gibanja, ki so ga vodili kmetiški veleposesniki. Odgovoren je tudi za krvoprelitje 1919 proti delavstvu. Od takrat je tudi glavni predstavnik reakcije, ki je 1930 začasno zatrl tudi delavske organizacije, zaplenil delavske domove in skoraj zatrl politično stranko. Odpornost in žrtve delavstva pa so naval premagale.

Kandidati za predsedništvo so štirje. Za socialno demokracijo kandidira s. Väinö Tanner, finski zadrugar.

Neugodna je prevelika razcepljenost sil, ki bi sicer lahko onemogočile izvolitev dosedanjšega predsednika.

Če bi se dalo združiti demokratične in napredne sile pri volitvi, skoraj ne bi bilo dvoma, da bo izvoljen za predsednika socialni demokrat. S tem bi bilo tudi zagotovljeno, da se Finska priključi škandinavskemu mirovnemu bloku ter se odtegne vplivu Nemčije. Listo bi morali podpreti tudi komunisti, ki sedaj niso niti legalni.

Grki imajo tudi zakon o razdolitvi kmetov. Na Grškem so prevzele vse dolgove kmetov banke, ki izplačujejo terjatve upnikom. Kmeti pa plačujejo svoj dolg bankam v dolgoletnih obrokih in ob nizkih obrestih.

O domovinski pravici

Pojasnilo notranjega ministra

Notranji minister je izdal razlago k določbam obeh zakonov o občinah glede domovinske pristojnosti:

1. V zmislu zakona pridobi državljan, ki prebiva nepretrgoma deset let v neki občini, domovinsko pristojnost, čim poda tozadevno izjavo, ne da bi moral predložiti kakšne dokumente.

Vdova ali ločena žena si lahko dobi samostojno domovinsko pravico v neki drugi občini šele, kadar je mož umrl ali pa kadar je zakon ločen pravomočno; otroci pa po izpolnjenem 21. letu. Zato se te osebe lahko sklicujejo na desetletno bivanje šele od tega dne.

2. Nezakonski otroci sledo materi pri njenih spremembah domovinske pristojnosti. Ako pa se mati poroči in s tem pridobi pristojnost v kakšni drugi občini, ohrani otrok domovinsko pristojnost v občini, kjer jo je imela mati pred poroko. To pravilo velja tudi tedaj, ako mati poroči otrokovega očeta, pa oče otroka ne pozakoni.

3. Nezakonski otrok poročene žene ali vdove ali sodno ločene žene je pristojen v tisto občino, kjer je zakonska mati imela domovinsko pravico na dan otrokovega rojstva. Ako se mati potem poroči, četudi z otrokovim očetom, otrok radi tega ne menja domovinske pristojnosti, razen če ga oče (seveda ako je pristojen v drugo občino kot otrok), ne pozakoni.

Državljanstvo izseljencev v Ameriki

Osebe, avstro-ogrski državljani, ki so se izselile pred 1. decembrom 1918 v Ameriko, niso jugoslovanski državljani, četudi bi sicer po mirovnih pogodbah, ako bi ne bili odšli v Ameriko, imeli pravico do jugoslovanskega državljanstva.

Isto velja za osebe, ki so se izselile v Ameriko po 1. decembru 1918, ako si niso poprej z opcijo pridobile jugoslovanskega državljanstva oz. so postale ameriški državljani pred uveljavitvijo našega zakona o državljanstvu.

Pred Madridom — krvavi boji

Novi obupni poizkusi generala Franca

Ze par dni je v odseku pred Madridom in severno od mesta v teku krvava borba. Franco je s svojimi črnopolnimi in plavolasimi Marokanci napadel postojanke vladinih čet, ki so dobro utrjene v univerzitetnem naselju in ob cesti, ki vodi iz Madrida proti vzhodu k La Coruni. Najsrdečiji napadi se vrste pri Pozueli.

Poročila iz raznih virov potrjujejo, da so imeli nacionalisti, ki so zlasti pri Pozueli nastopili z veliko premočjo, uspehe. Pridobili so nekaj na terenu, toda vse kaže, da bodo vladine čete s protinapadi ne samo ustavile nadaljnje napredovanje, ampak tudi pogonale sovražnika nazaj v izhodne postojanke.

Vladino poročilo javlja, da so pretrpeli napadci doslej silne izgube na ljudeh in materijalu. Miličniki so zajeli en tank, sestrelili tri letala in vjeli 300 vojakov.

Pretekli teden je Franco poizkušal svojo srečo vzhodno od Madrida, pri Escorialu; napadel je s silno premočjo pa je bil odbit.

Boji za Oviedo

Na asturski fronti (Biskajski zaliv) se vrše boji okrog Ovieda. Na-

skakujejo vladine čete, ki so zavzele višino Naranco, od koder sedaj s topovi obvladajo oblegano mesto.

General Miajo: Zmagla republikanskih čet zagotovljena

Dne 6. januarja je preteklo dva meseca odkar je Franco — po last-

Blamaža nemškega admirala

Nemški admiral, ki poveljuje križarki »Königsberg«, je kakor znano, zaplenil dva trgovska parnika španske vlade, kot odgovor na zaplenbo nemškega parnika »Palos«, ki je vozil vojno konterbando za naciste. Nato je admiral pozval madridsko vlado, da izpusti parnik »Palos« z vso konterbando ali pa bo on izročil oba zaplenjena parnika nacistom.

Beg nemških vojakov v Španijo

»Mjetzer freies Journal« poroča, da je dne 26. decembra pribežal v Merlebach na francoskem ozemlju nemški vojak, ki se je javil v pisarni Ljudske fronte. Vojak je pripovedoval o velikem pomanjkanju, ki vlada v tretjem rajhu in je izrazil željo, da gre kot prostovoljec v Španijo borit

nih poročilih — na čelu svojih čet »vkorakal« v Madrid. Pri tej priliki je general Miaja, ki vodi obrambo Madrida sprejel zastopnike tiska, katerim je izjavil, da bo vlada končno vendarle zmagala, kljub desetisočem nemških vojakov, ki z njimi razpolaga Franco.

Španska vlada na ta ultimatum sploh ni odgovorila, ampak je poslala pritožbo proti piratskemu nastopanju nemških vojnih ladij v španskih vodah vladam Francije in Anglije ter Društvu narodov.

Svetovno časopisje enodušno ugotavlja, da sta se nemški admiral in berlinska vlada blamirala.

se na strani legalne španske vlade. To je sedaj v kratkem času že drugi slučaj pobega nemških vojakov v Francijo na tem odseku francoske meje. — Beg nemških vojakov čez mejo v Francijo je vsekakor zanimiv pojav in zelo zanesljiv dokaz za

gibanja na Hrvaškem. Njegovo delovanje sega daleč nazaj, v dobo nesvobode. Udeleževal se je zlasti v političnem in kulturnem delu. Pred letom dni je slavila varaždinska »Sloboda«, ki jo je ustanovil pokojnik, svojo tridesetletnico obstoja. Čim so se jele snovati strokovne delavske organizacije, je bil Lehpamer najaktivnejši organizator. Naj počiva v miru!

Tudi na Madžarskem obljublajo tajne volitve. Baje se bodo vršile jeseni. Star pregovor pravi: obljubiti in dati — je preveč.

Delbos in Bastid prideta v Bukarešto. Francoski zunanji minister Delbos in trgovinski minister Bastid obiščeta Bukarešto. Potovanje ima gospodarskopolični pomen in se zaradi tega reakcija precej razburja — vsa v vsa.

Kaj prinese Italiji pakt z Londonom. Dva angleška lista poročata, da dobi Italija v kratkem večje posojilo v Londonu.

Nemški katoliški škofi za Hitlerja. Nemški škofi so izdali pastirski list, v katerem se pritožujejo zoper preziranje cerkve. Hitlerja zagotavljajo, da so za državo, za režim in tembolj je sodelovanje cerkve in države priporočljivo, ker se obe borita proti marksizmu in boljševizmu, kar je posebna Hitlerjeva vrlina. Zase zahtevajo le svobodo, pa bodo služili intencijam režima.

Dama in po svetu

Sladkorni baroni ne marajo znižati cene sladkorju. Pravijo, da morajo preveč pod ceno izvažati eksportni sladkor. Državne tvornice se pa izgovarjajo, da imajo stare stroje in ne morejo sedaj prevzeti sladkorne pese, ki je še pri kmetih na prodaj. Zagrebški listi pravijo, da je to izgovor kartela. No, 70 milijonov dobička je več kakor 30 ali 40 milijonov.

Narodna skupščina. Narodna skupščina bo zopet sklicana okoli 20. januarja.

Novo predsedstvo delavskega sodišča pri socialnem zavarovanju. Za predsednika delavskega sodišča socialnega zavarovanja v Ljubljani je imenovan namesto dosedanjega vestnega predsednika okrožnega sodišča Petra Keršiča starešina okrajnega sodišča Jakob Jerman, za namestnika pa sodnika okrožnega sodišča Edvard Vrečko in Fran Gorečan.

Ustanovljajte kmetijske šole. Te dni je slavila kmetijska šola na Grmu pri Novem mestu petdesetletnico ustanovitve. Za našo agrarno državo so kmetijske šole velikega pomena. Cela Jugoslavija pa ima le 29 kmetijskih šol, dočim jih ima manjša Bolgarija 144, po prebivalstvu ne

mnoga večja republika Čehoslovaška pa 1400. Vrhutega pa naše pičlo število kmetijskih šol le vegetira, ker ima premalo denarnih pomočkov. Kmetijske šole imajo namen, gojiti izboljšanje kmetijstva, če jih je pa premalo ali so preslabo oskrbovane, ne morejo dosežati svojega namena.

Rudnik v Stanovskem zaliva voda. Pretekli teden so ugotovili, da je vdrla v rudnik voda iz bližnjega potoka. Zato so morali delo v enem delu rudnika ustaviti, dokler ne bo odstranjena nevarnost. Sedaj dela 45 rudarjev, 60 pa jih je na dopustu. Za november še vedno niso prejeli mezd, pač pa obljubo, da jim bodo izplačane 9. t. m.

Posebna zbornica industrijev. Kakor obrtniki pri nas, tako zahtevajo tudi zagrebški industriji svojo zbornico. Pravijo, če smejo obrtniki imeti svojo zbornico, gre ta tudi industriji. Najbolje je, da se brigamo sami zase.

Osemdesetletni Fran Lehpamer je umrl. V Varaždinu je umrl sredi decembra meseca (16.) osemdesetletni Fran Lehpamer, po poklicu grafičar. O Lehpamerju se lahko trdi, da je bil veteran socialističnega

misli. — Tako je najbrž božja volja, med gospodom in slugo že mora biti nek razloček —. Zlasti ga je prijemale, kadar je kak obupan kmetič ves solzan in s tresočim glasom prošil v pisarni, naj še potrpe, naj mu še ne prodajo zadnje kravice ali posestva na dražbi. A gospod doktor je ostajal navadno trd:

»Tu se ne da nič pomagati. Če bi bilo samo po mojem, naj bi še bilo. Ali tu je zakon. Rok je potekel.«

Z dobrim ali hudim so spravili prosilca skozi vrata. Odvetnik je godrnjal:

»Kaj pa se gre pravdati, če nima denarja. S temi dražbami imam samo sitnosti. Navadno ostane vsa ropotija potem meni. Imam že šest kmetij, tri vinograde in ne vem koliko parcel, ki jih ne morem prodati. Če bi bili vsaj gozdovi. Les bi posekal in ga lažje spravil v denar. Vrag jih vzemi!«

Dobri Roženkranc je bil uverjen, da bi drugače ravnal, če bi bil na doktorjevem mestu. Gotovo ne bi spravljal ljudi v obup. Sicer pa ni čudno. Za pravdo, pri kateri je bilo treba samo dvakrat ali trikrat posredovati na sodišču in spisati nekaj vlog, se zaračuna kar 15.000 dinar-

jev. Toliko jaz zaslužim komaj v dveh letih. Če bi bilo po mojem, bi moral tudi odvetnik dobivati za svoja posredovanja samo stalno plačo, seveda stanu in poklicu primerno.

A dolgo ga taka nastrojenja niso držala. Skušal se jih je čimprej otresti. Če bi hotel človek vsemu priti do dna, bi ne prišel nikdar do konca. Sicer pa, čemu se pa ljudje pravdajo? Naj pa bodo bolj pametni in svoje zadeve sami med seboj poravnajo.

Tako je teklo življenje dobrega gospoda Roženkranca brez posebnih dogodkov in pretresljajev že dvajset let, odkar je prvič prestopil prag velespoštovanega gospoda odvetnika Gostolevca. Pred razvratom in strastni ga je ščitila njegova globoka vernost in ni bil neosnovan očitek njegovega gospodarja, da se tudi v njegovem stilu odražajo poglavja iz spisov blaženega škofa Šlomška. Hodil je redno vsako nedeljo in praznik k službi božji in je s pobožno zbranostjo poslušal pridigo. Pred nevernikom koncipijentom, ki še za Veliko noč ni hodil k spovedi, je čutil neko neodoljivo grozo. Pravo veselje je pa bilo opazovati

Delavska kulturna zveza „Vzajemnost“

bo imela v nedeljo, dne 17. januarja t. l. s pričetkom ob 9. uri dopoldne v Trbovljah v dvorani »Delavskega doma« svojo

I. redno glavno skupščino

s tem-le dnevnim redom:

1. Otvoritev in pozdravni govori.
2. Izvolitev komisije za verifikacijo mandatov in izvolitev novega zvezinega odbora in nadzorstva.
3. Poročilo zvezinega odbora in nadzorstva in glasovanje o absolutoriju.
4. Revija »Svoboda«.
5. Podzveze.
6. Volitev novega odbora in nadzorstva.
7. Samostojni predlogi društev.
8. Razno.

Na predvečer 16. januarja prireda naša kulturna društva v Trbovljah družabni prosvetni večer z lepim sporedom.

235.000 delavcev v tvornicah avtomobilov v Detroitu se nahaja pred stavko radi nesocialnih razmer, ki vladajo v teh največjih avtomobilskih tvornicah sveta.

Kreg med holandskim kraljevstvom in fašistično Nemčijo. Holandska prestonaslednica se ženi. Vzela bo nekega nemškega princa. Ob priliki zaroke pa je prišlo v Haagu do protinemških demonstracij. Nemški fašistični tisk je radi tega napadel princa, češ, da bi bil take demonstracije lahko preprečil. Kot represalije za te demonstracije je nemška fašistična vlada zabranila potovanje peterim nemškim princem k poročnim slavnostim na Holandsko. Na protest holandske vlade je bila ta prepoved formalno sicer umaknjena, indirektno pa se izvaja pritisk na princezinje tudi še naprej s tem, da tisk hajska proti njihovi udeležbi pri poročnih slavnostih. Na Holandskem so začeli s propagando, da kot revanž ne bodo izobesili zastav s kljukastim križem.

Cene bencina v raznih državah. Avtomobilizem je pri nas razmeroma slabo razvit. Znatno vzrok je draginja bencina. Bencin je pri nas davčno najbolj obremenjen. Za čisti bencin po kilogramu znaša davek v Španiji 0.81 Din, Angliji 2.16 Din, Grčiji 3.2 Din, Nemčiji 3.85 Din, Čehoslovaški 3.85 Din, Avstriji 4.22 Din, Italiji 4.62 Din, Bolgariji 5.57 Din, Franciji 6.17 Din in v Jugoslaviji 8 Din. — V državi imamo okoli 12.400 avtomobilov, med katerimi je mnogo starih modelov, dočim se nabavlja razmeroma vedno manj novih.

Tone Maček:

Srečka Svetega Vincencija

Akte je prepisoval, kakor smo že rekli, odlično. Kuverte, ki jih je on opremil z naslovi, so izgledale, kakor da so bile natiskane v tiskarni in niso nikdar prišle s pošto nazaj s pripombo »nepoznan«. Ali samostojnega koncepta mu pa gospod doktor vendar ni zaupal. Enkrat je tako naneslo, da je moral dobri Roženkranc sam napisati neko poročilo in drugič sestaviti neki zapisnik, pa se je gospod odvetnik hudoval, češ, da se čita kakor poglavje iz Šlomškovih »Drobtinic«. Gospod koncipijent je pa čutil potrebo pripomniti, da je Roženkranc za dvesto let prepozno prišel na svet. Za časa Marije Terezije je bila taka latovščina mogoče še uradni jezik.

Tu in tam je napadlo Roženkranca filozofsko nastrojenje. Zakaj moram jaz, ki prihajam v pisarno že ob sedmih, jesti za malco suh, črn kruh, a doktor, ki prihaja šele ob devetih, si lahko privoščiti hrenovko z gorčico in brizgancem, ali kavo s smetano? Vendar se je krčevito otresel takih

gospoda Roženkranca, s kakim pobožnim navdušenjem je s svojim visokim tenorjem, skoraj bi rekli sopranom, odpeval v cerkvi pri litanijah, zlasti v majniku pri šmarneah. Njegov glas se je slišal izmed vseh drugih in marsikdo ga je zavidal za njegov nadzemski zanos. In pri procesijah! Da ste ga tedaj videli! Na Križovo je vedno hodil v prvi vrsti med cerkvenimi pevci, tik za gospodom župnikom, in je odpeval, da se ga je razločno slišalo prav tja do zadnjih vrst, v katerih so se podvivali, da ne zaostanejo, kruljave stare ženice. In na Telovo! Tedaj, tedaj! Za to priliko si je nadel vse svoje dostojanstvo, kolikor ga je premogel. Oblekel je staro salonsko suknjo, ki jo je kupil nekoč pri starinarici in katere nekdanja črnina je že precej škivila v rjavkasto sivino, čeprav je že enkrat bila obrnjena in ovratnik obnovljen. A kljub zaštopanim komolcem je bila še precej čista. Na roke si je nataknil rokavice iz bele sukančevine in je svesti si svoje važne vloge ponosno nosil nebo, pod katerimi je stopal gospod župnik.

(Dalje prihodnjič.)

Iz naših krajev

Trbovlje

Prepovedano predavanje. Kakor je bilo javljeno, bi se naj vršilo skioptično predavanje o Španiji dne 7. t. m. Šresko načelstvo je pa predavanje prepovedalo z odlokom št. 1-1-37. Isti odlok se je vr-
 Sestanek rokodelcev. V soboto, dne 9. t. m. se bo vršil v »Delavskem domu« v Trbovljah rokodelski sestanek ob 4. uri popoldne. Ker je sestanek zelo važen za vse profesionaliste pri TPD so vabljeni vsi.

Hrastnik

Položaj delavstva se še ni izboljšal
 Upravičeno bi trdili obratno, da se je še poslabšal, ker so redukcije v tej ali oni obliki še vedno na dnevnem redu. Ljudje so prezadoleni; ni še človek poravnal starega dolga, že si nakoplje novega. Trpi pa vsled tega ne samo delavstvo, ampak tudi trgovina in obrt. Kriv vsemu temu je današnji, t. j. »delavski« gospodarstveni red. Delavstvo se bori, da si izboljša zaščito. Tu in tam se mu to tudi posreči, če je povezano v trdni organizaciji, toda še taki uspehi so spričo naraščajoča cen največkrat iluzorni. V našem kraju imamo tudi tri industrije, v katerih je zaposleno vsega skupaj 1300 delavcev in delavk. Opažati pa je, da ni prave delavske skupnosti. V prvem podjetju, kjer vlada slova, so si delavci v preteklem letu svojo položaj izboljšali, v drugem je solidarnost med večino delavstva zadostovala, da se je preprečilo poslabšanje, v tretjem podjetju, kjer solidarnost hudo šepa, se položaj delavstva naglo poslabšuje. Delavci, ki prihajajo k predpostavljenim prosit za izboljšanje mezd, dobe za odgovor: »Bodite zadovoljni, da živite!« Drugemu zopet odgovore g...: »Pridite, ko bo zmagala v Španiji madridska vlada!« Ti gospodje si domišljajo, da so res vsi narodi manj vredni, razen fašistovskih rajhovcev. Gospodom pove-mo, da ima to nesramno izzivanje našega delavstva svoje meje. Ako ne bo prenehalo, bomo prišli z imeni kulturbundovcev na dan. Delavci, vi pa vedite, da smo prišli v ta položaj samo radi naše nesolidarnosti. Proč z razdvojenostjo, naj živi skupnost!

Kamnik

I. Delavski prosvetni večer

V polno zasedeni »Kino«-dvorani se je vršil dne 20. decembra delavski prosvetni večer. Obiskovalci so z nestrpnostjo pričakovali pričetka, kajti program je obetal mnogo duševnega užitka in razvedrila. Kot prvi je nastopil naš delavski pevski zbor »Solidarnost«, pomnožen s pevci del. pevskega društva »Planinka« s Scheujevo večno lepo pesmijo »Delavski pozdrav«. Za zborom je stopil na oder osemletni deček deklamator, ki je z zanosom deklamiral Poznikovo »Kvišku glave«. Polne hrepene-nja so se razlegale njegove besede po dvorani: »Kdaj, vzšlo nam bo solnce, solnce svobode, kdaj prost bo zatirani delavski rod...« V največji tišini je publika pričakala nastopa treh naših pisateljev in pesnikov recitatorjev: Seliškarja, Juša Kozjaka in Mile Klopčiča, ki so s svojimi recitacijami zapustili pri poslušalcih silen vtis. Sedle so še koncertne točke »Solidarnosti«, ki je res prvovrsten zbor in uživa mnogo simpatij med prebivalstvom. Poslušalci so po vsaki pesmi nagradili pevce z živahnim poskvanjem. Po kratkem odmoru je nastopila šestletna Verica Štirnova z Mirko Kunčičevo pesmico »Pravlice«. Globoko je ganila deklamacija: »... ves dan usta suha v gluhe dalje kličejo, kruha, kruha, kruha...« — Uspeh 1. delavskega prosvetnega večera je bil nad vse pričakovanje. To bo dalo pobudo prirediteljem, da ne bodo ostali sredi začrtanega pota. Ne bodo nas preplašile ovire, ki nam jih postavljajo na pot, kakor ni mogla preprečiti našega 1. delavskega prosvetnega večera zadnji dan izrečena odpoved dvorane »Kamniškega doma«. Gospodje so si s tem sami vtisnili pečat, po katerem jih bomo odslej lahko spoznali.

Poštni dostavi. Zadnje čase se dogajajo nerednosti pri dostavitvi pošte. Ugotovili smo v več slučajih, da »Delavska Politika« potrebuje za pot od Maribora do Kamnika kar — 6 dni! Najbolj so prizadeti naročniki vasi Podgorje, Šmarca, Duplica, Perovo. Zato prosimo poštno dostavo v Kamniku, naj skrbi, da bomo dobivali pošto vsak dan. Saj imamo v mestu in okolišci dosti brezposelnih, ki bi opravljali to službo, če pismošča zbolj ali če ima letni dopust. Naročniki »Delavske Politike«. — (Ako to opozorilo ne bo zadostovalo, bomo morali poklicati na pomoč poštno ravnateljstvo. Op. uprave.)

Jesenice

Zvočni kino Radič predvaja v soboto in nedeljo ob 8. uri zvečer (v nedeljo tudi ob 3. uri pop.) vefilim »Sužnji pohlepa po denarju« z V. Inkišinovim v glavni vlogi. Dodatki: kulturni film, glasbeni film »Jack Denny in njegov orkester« in Paramountov zvočni tehnik. Sledi: B. Gigli v filmu »Ti si moja sreča«.

Nedeljska zdravniška služba v mesecu januarju za člane Bratovske skladnice in njih svoje je urejena tako-le: 10. in 24. januarja g. dr. Keržan Bartol, 17. in 31. januarja g. dr. Čeh Milan.

Za tiskovni sklad. S. Jutriša Franc iz Laškega je daroval Din 30. Najlepša hvala! Sodruži, posnemajte!

Ljubljana

»Delavska zbornica« bo dobila premož nazaj. Pri »Delavski zbornici« so zvedeli, da brezposelni v mestni ogrevalnici prezbajo, ker se premalo kuri. Da odpomore prezbajočim, je zbornica nakazala pol tone premoga. Proti temu je vstala vsa katoliška javnost, dokazujoč v svojem tisku, da v ogrevalnici nikogar ne zebe in da je kuriva, ki ga daje mestna občina, več kot dovolj na razpolago. »Slovenec« je napisal: »Delavska zbornica se je brez potrebe vtaknila vmes.« Potem takem je brezdomce treslo v ogrevalnici vsled prevelike vročine. »Slovenec« bo storil prav, ako bo poskrbel za to, da bo dobila Delavska zbornica tiste pol tone premoga od občine nazaj. Mi imama!

Nadure je treba plačati. Pred prizivnim obrtnim sodiščem se je vršila te dni razprava radi plačevanja nadurnega dela, ki je vnovič pokazala, kako se celo sredi Ljubljane ne upošteva zakoniti predpisi o delovnem času. Tožil je pekovskega mojstra pomočnik, ki je trdil, da je moral delati vsak večer od 9. ure naprej in drugi dan do 6., potem do 8. ure raznašati pečivo, nato do 10. ure peči domači kruh, a

ob sobotah ravnotako in še popoldne par ur delati. Obrtno sodišče je na podlagi izpovedi prič smatralo, da je dokazal pomočnik med tednom 11 ur dela, torej po 1 naduro vsak dan, a ob sobotah po 5 nadur in mu je prisodilo za 1 leto službovanja na nadurnem zaslužku in 50 odst. povišku znesek Din 3133.—. Proti tej sodbi se je mojster pritožil, a je prizivni senat njegov priziv zavrnil in potrdil prvo sodbo. Prizivno sodišče je pri tem ugotovilo, da je imel pomočnik izredno majhno plačo, poleg hrane in prenočišča komaj po Din 80.— teden-sko, pozneje Din 130.— in že torej z ozirom na to nizko plačo ni mogel misliti, da je v tem že zapopadena tudi nagrada za nadure. Pomočnikov zastopnik je potem povdarjal, da delavcem ne gre toliko za plačo nadurnega poviška, ampak da že končno delodajalci spoštujejo zakon in delajo le v zakonitem delovnem času ter na ta način pripomorejo do dela in zaslužka onim, ki so ravno vsled prekočasnega dela na cesti. Potem tudi ne bo za delodajalce takih neprijetnih sodb, da bi morali po odhodu delojemalca plačevati nadurno delo s 50 odst. poviškom.

Maribor

Milijonska davčna kazen tovarnarja B. Schonskyga

Dne 23. decembra 1936 si je tovarnar Bedřich Schonsky, lastnik znane tekstilne tvornice »E. Zelenka & drug« vknjižil na svojo tovarno in ostale nepremičnine v zemljiški knjigi sreskega sodišča v Mariboru 12 milijonov dinarjev za nameravano obremenitev do 22. decembra 1937. Takoj 2 dni pozneje, dne 25. decembra 1936, pa je predlagala vknjižbo tudi davčna uprava v Mariboru v zavarovanje terjatve za dolžne davke v znesku Din 800.000 in odmerjeno kazen v skupni vsoti Din 5.403.920.—.

Naknadni davčni predpis in kazen je izreklo finančno sodišče dravske finančne direkcije v Ljubljani, dne 23. 12. 1936 na podlagi izvedene preiskave, ki se je vlekla precej časa.

Prvič je predlagala davčna oblast za-znambo vrstnega reda za naknadno odmerjene davke in naložene kazen že 2. oktobra 1936. Sodišče pa je predlog državnega zaklada na podlagi vloženega rekursa dne 30. novembra 1936 zavrnilo, ker je smatralo, da prijavljena terjatve še ni pravilno ugotovljena.

Zadeva je vsekakor zelo zanimiva in za Maribor prava senzacija. Seveda pa stvar tudi sicer še ni zaključena, kajti lastnik tovarne ima pravico pritožbe na upravno sodišče v Celju in proti razsodbi upravnega sodišča na državni svet. Izgleda, da bo sodišče v zadnji instanci odločalo o tem, ali je Schonsky zakrivil davčno utajajo ali ne in seveda tudi o kazni.

Ni denarja. Radi pomanjkanja kredita bodo akordanti v kulirnici d. ž. najbrž ves mesec ostali na brezplačnem dopustu.

To pa vendar ne gre! V »Prvi legiji«, ki so jo igrali 6. t. m., bi bila morala debilirati kar dva, ki sta se odločila za igralski poklic. Odkrito povedano, da ne razumemo, kako je mogoče določiti tak komad, ki se ga letos z vsjo silo tišči na oder in je že več kot »izlajan«, za prvi nastop dveh novincev. Kako pa naj se novinec uveljavi v takem odskem komadu, ki je sam na sebi precej odvraten? Moral bi biti res naravnost dovršen umetnik, da bi se lahko prilagodil svoji že vigrani okolici in poleg tega navdušil gledalce ter si pridobil njihovo priznanje. Tak debit bi mogel nakloniti novince samo tisti, ki bi imel namen, da mu enkrat za vselej zagreni veselje do igral-skega poklica in vcepi strah — pred prazno dvorano.

Celje

Občni zbor podružnice Saveza metal-skih radnika Jugoslavije bo v nedeljo, dne 10. januarja ob 9. uri popoldne v Delavski zbornici. Pozivajo se vsi člani, da se občnega zbora udeležijo. Pridite, kajti v sedanjih razmerah je organizacija dvojno potrebna.

KINO »METROPOL«, CELJE

9., 10., 11. januarja: **Osamijeno srce.** (Ave Marija). V prekrasni pesmi Ave Marija išče slaven pevec utehe. V glavni vlogi: Benj. Gigli. 12. in 13. januarja: **Njegova oficijalna žena.** (Eskapade) Velika predvojna špionska afera. V glavni vlogi: Renate Müller. V nedeljo ob 10.15 in 14. uri Matineja Gavran. Vsi prostori à Din 3-50 in 4-50.

Kranj

Predavanje o delavskih zaupnikih. V nedeljo, dne 10. januarja ob 9. uri priredi »Splošna delavska strokovna zveza Jugoslavije« v dvorani pri »Semenu« predavanje s. dr. Avg. Reimana o nalogah, delovanju in zaščiti delavskih obratnih zaupnikov. Po tem predavanju bo poročal še tajnik Zveze s. Lovro Jakomin o organizacijskih zadevah. Volitve delavskih zaupnikov so vsako leto za delavstvo najvažnejši dan v borbi za izvajanje naše socialne zakonodaje in za dostojno mezdno. Potrebno je vsled tega, da se predavanja udeležijo prav vsak delavec, ki ima pravico voliti delavske zaupnike. Po predavanju bo dobil tudi vsakdo pojasnila, če mu ne bo še kaj jasno iz delavske zakonodaje.

Studenci pri Mariboru

Za pomožno akcijo je darovalo več študentskih občanov znatnejše zneske in razen tega nekateri tudi v življenjskih potrebščinah. Občinska uprava se vsem darovalcem zahvaljuje. Ostale, ki še niso vrnili nabiralnih pol, prosimo, da jih blagovoljivo občinskemu blagajniku izročijo vsaj do 10. januarja 1937, četudi prazne. Pripominja se, da se iz sredstev »Pomožne akcije« zaposlijo vsi delazmožni Studenci, ki so brezposelni. Miloščine občina ne daje. — Obč. uprava.

Ribnica na Pohorju

Odmevi občinskih volitev. Naši nasprotniki se še sedaj niso pomirili radi občinskih volitev, ampak rujejo kjerkoli morejo proti vsem tistim, ki so po njihovem mnenju krivi, da so bitko izgubili. Med temi, ki so jih vzeli na piko prav po nedolžnem — ker delavci sami vemo, kaj je naša dolžnost — čujemo, da se nahaja tudi eden izmed naših učiteljev in pa g. kaplan L., ki je nastopil na shodu JRZ proti govorniku ravnatelju Cirilove tiskarne in duh. svetniku g. Hrastelju. Nasprotniki naj pomislijo, kaj delajo; ogromna večina prebivalstva je s sedanjimi šolniki in z g. kaplanom zadovoljna, zato naj nam nikar nihče ne skuša vsiljevati kakšnih drugih prosvetitelj! Kamnosek.

Sv. Jakob v Slov. goricah

Davki nas tlačijo. V naši nekdanji tako premožni fari je tudi potrkala kriza. Šent-jakobčani smo včasih kaj dali na to, da smo bili brez dolga in davčnih zaostankov. Sedaj se je pa vse močno izpremenilo. Ne-prestano dobivamo obiske finančnih stražnikov, ki hodijo križem kračem po fari, pa ostankov pa je v naši občini — pol — pol so veseli, če naberejo dnevno po par kovačev na davčnih zaostankih. Teh davčnih zamelijov. — Kmet.

Hudajama pri Laškem

Za dostojno ravnanje z rudarji! Nekateri pazniki kažejo v svojem občevarju z delavci in delavkami zelo čudne manire. Zato javno vprašamo p. n. Generalno ravnateljstvo TPD v Ljubljani: ali so pazniki zato, da delavce pri delu nadzorujejo in jim svetujejo ali pa zato, da jih psujejo in kričijo nad njimi in jih obkladajo z nečloveškimi priimki. Za rezanje in bevskanje nad do skrajnosti izmučenim delavstvom si TPD lahko nabavi pse »ilirske ovčjake«, ki bodo družbo mnogo manj stali, delavstvo pa bo bolj smotreno vršilo svoje dodeljeno delo družbi v korist. — Prizadeto delavstvo rudnika Hudajama.

Sv. Jedert nad Laškem

Bivši podžupan Š. B., gostilničar pri Sv. Jederti, se ne more sprijazniti z dejstvom, da smo šli socialisti na občinske volitve za občino Sv. Kristof na združen delavski listi in mu s tem izpodmaknili požupanski stolček. Sedaj raznaša novo vest med ljudstvom, da imamo socialisti v Hudajami novo politično organizacijo pod imenom »KVZ«, kar pomeni po njegovem »Koder veter žene«. Te njegove opazke si bomo dobro zapomnili, od koga ima on največ koristi se najbrže ne zaveda. Njegove javne trditve, da delavstvo nima pravice se vmešavati v občinsko gospodarstvo, so zmotne. Mi ga javno vprašamo, kdo plača razne trošarine: on ali največji konzument, delavec? — Več delavcev iz Brezna.

VZAJEMNOST

Maribor

V sredo, dne 13. t. m. se bo vršilo predavanje s. dr. Jelena o zgodovinskem razvoju socialne zakonodaje. To predavanje bo predočilo vse dolgotrajne borbe delavstva za svoje pravice. Če hočemo biti čimboli sposobni za nadaljne boje, moramo poznati tudi zgodovino in se iz nje učiti. Zato je dolžnost vsakega zavednega delavca, da se tega predavanja udeležijo. Začetek ob 8. uri.

Pobrežje pri Mariboru

Po ustanovitvi podružnice »Vzajemnosti« se je tudi pobrežko delavstvo začelo razveseljivo prebujati. Dokaz za to je bil sestanek našega dramskega odseka v nedeljo, dne 27. decembra, katerega se je udeležilo brez velike agitacije okroglo 45 sodrugov in sodružic. Sestanek je otvoril naš agilni predsednik odseka s. Kojc, nakaar je spregovoril še s. Korbut. Udeleženci so se v velikem številu odločili za sodelovanje. Dramski odsek se pripravlja za vprizoritve »Križe« in je že krepko na delu. Mislijo bo treba tudi čimprej na knjižnico, ki bi nam bila v Pobrežju nujno potrebna. Čimprej se bo začelo tudi s predavanji. Sodružice in sodrugi na Pobrežju in okolici, ne odlašajte, pristopajte k »Vzajemnosti«! Priglasite se lahko vsak dan ob pol 8. uri zvečer pri vajah dramskega odseka v prostorih g. Renčlja. Družnost!

Zagorje

Predavanje dr. Lončarja »o gospodarstvu v srednji in zapadni Evropi« je oblast prepovedala.

Prijatelj Prirode. Ako bo lepo vreme v nedeljo, dne 10. januarja izlet na Sv. Križ. Odhod ob 8. uri jutraj z Glavnega trga.

Vprašanje znižane voznine na železnici čb nedeljah in praznikih še vedno ni dovoljno urejeno. Pri nas velja znižanje samo od sobote opoldne do ponedeljka opoldne in ob nekaterih praznikih. Na praznik Treh kraljev n. pr. sploh niso izdajali nedeljskih vozovnic, čeprav bi bilo to upravičeno, če radi drugega ne, pa vsaj radi pravoslavnih državljanov, ki so ta dan pričeli s praznovanjem Božiča. Na Čehoslovaškem so n. pr. za Božič izdajali vozne listke za polovično ceno z veljavnostjo od 22. decembra do 3. januarja. Zakaj ne posnemamo drugih držav v poledu pospeševanja prometa?

Ogenj. Na podstrešju »Učiteljskega doma« je dne 7. t. nastal požar. Vnelo se je tramovje okoli dimnika. Požarniki so ogenj pogasili, predno je nastala večja nevarnost.

Kočevje

Odkrito z besedo na dan! V 49. številki krščansko socialnega glasila v notici, podpisani z označbo »tekstilno delavstvo«, je odgovoril neki rudar (ki se tu skriva za tekstilno delavstvo) na svoj čas v »Delavski Politiki« objavljeni dopis, kjer pravi, da naj rudarji vprašajo pri rudniškem blagajniku, koliko zaslužijo marksisti in koliko krščanski socialci. Na to lahko odgovorimo mi sami. Dne 16. decembra l. l. je upravnik rudnika razglasil, da naj se po 3. uri pop. zgleda v pisarni vsi, ki imajo kakšne pritožbe glede šihov in šikan. Med 30 pritožniki, ki so prišli v pisarno — ni bilo niti enega krščanskega socialca. Tako je ta stvar, gospodje! Mislim, da je odveč še ponovno ugotavljati, kako je z zaslužkom marksistov in krščanskih socialcev in kdo je na boljšem. Marksist.

Borovnica

Delavsko predavanje se bo vršilo v nedeljo, dne 10. januarja t. l. s pričetkom ob 15. (3.) uri v gostilni »Fortuna«. Predavatelj sta ss. dr. Reisman in Eržen. Delavci in delavke, pridite točno in v čim večjem številu.

Belgijski rudarji hočejo skrajšanje delovnika ali pa bodo 18. t. m. stopili v stavko.

V podmornici pod ledom na severni tečaj hoče priti učenjak sir Hubert Wilkins iz New Yorka. Zaenkrat zbira denar.

Naši v Franciji Zadovoljstvo z Blumovo vlado tudi med kmeti

Zadnjič sem poročal, da se je položaj delavstva pod vlado s. Bluma znatno izboljšal. Popravil pa se je tudi položaj kmetov. Saj prodajajo sedaj svoje pridelke in živino za znatno boljše ceno. Vlada je pobiljšala plače delavstvu in s tem dvignila potrošnja. Kakšnega mnenja so kmetje o vladi ljudske fronte, lahko povem iz lastnega opazovanja. Zadnjič enkrat sem bil pri nekem posestniku, ki je, mimogrede omenjeno, sila veren mož. Govorila sva o tem in onem, seveda tudi o politiki. Mož mi je rekel: »Sedaj imamo vendar enkrat res socialno vlado. Samo še premalo delavskih poslancev je bilo izvoljenih. Zdaj bodo morali vsi delati, ne pa, da bi eden delal osem in deset ur, drugi pa nič. Prav je, da delajo delavci samo šest ur. Kapitalistom bo še vedno dovolj ostalo.«

Tako misli francoski kmet o socialistih. Od nas doma pa čujem, da naše kmete neprestano hujskajo proti socializmu, kot da bi socializem hotel uničiti kmeta. Socialisti, tudi pri nas v Franciji, niso proti svobodi vesti in veroizpovedovanja. Bodi kar hočeš in veruj, kar hočeš, le eno omejitev pozna delavec-socialist: človek ne sme izkoriščati sočloveka, narod ne naroda. V državi mora zato vladati pravi socialno demokratični duh. Naša naloga je, delavstvo in kmete podučiti, da ne bodo sledili svojim nasprotnikom in sovražnikom, ampak tistim, ki jim hočejo pomagati. Ako bi kmetje to že poprej vpoštevali, bi ne bili nikoli tako obubožali in cene poljskim pridelkom bi bile znatno višje, na drugi strani pa tudi mezde. Le v medsebojni pomoči delavca in kmeta je rešitev.

Kako pa živimo pod vlado s. Bluma?

Cene živil so se res dvignile. Toda od tega imajo korist kmetje. Cene industrijskim izdelkom niso

kdo ve kaj narasle, zlasti ne za tiste predmete, ki jih kmet rabi.

Naj navedem nekaj primerov glede cen:

Bela moka kg 3.50 frankov, kg belega kruha fr 2.10; kg sladkorja fr. 4; pol kg kave fr. 9.50; pol kg žitne kave fr. 4; kg govejega mesa fr 7 do fr 8; kg svinjskega mesa fr 8, 10 do 12; liter vina v trgovini fr 3, v gostilni fr. 5—6, šampanjec stane več, vendar pa tu ne velja za luksuzno pijačo, kot pri nas v Jugoslaviji; kozarec piva fr 0.90, vrček fr 1; vžigalice fr 0.40; paket tobaka fr 2.50; 20 cigaret fr 2.50; ena navadna obleka v trgovini fr 300; boljše vrste (kamgar) pri krojaču od fr 300 do fr 500; par čevljev (navadnih) fr 40 do fr 60; čevlji boljše vrste fr 60 do fr 80; »Torpedo«-kolo fr 450, boljše vrste fr 500 do fr 550.

Te cene je treba primerjati z zaslužkom tukajšnjih delavcev in s cenami ter zaslužkom delavcev v Jugoslaviji. V razmerju s cenami v Jugoslaviji in v Franciji, vpošteva-joč pri tem zaslužek delavcev v Franciji, bi morali delavci v Jugoslaviji zaslužiti vsaj Din 50 na šilt, specialisti pa Din 80, zaslužijo pa povprečno Din 21 do Din 30.

O tem govorimo, da bodo delavci v Jugoslaviji pričeli razmišljati o teh stvarih in če že nočejo poslušati francoskih delavcev, da se bodo zamislili vsaj nad besedami, ki jih govorimo mi slovenski delavci, naseljeni v Franciji, ki smatramo za svojo dolžnost, da svojim sodrugom v domovini vsaj moralno pomagamo.

Pozdravljam vse naročnike »Delavske Politike« in želim, da bi naše glasilo tudi v tekočem letu lahko beležilo nadaljnji razmah v korist delavstvu in vsemu delovnemu ljudstvu v boju za socializem.

Družnost!

Anton Škruba
Merlebach.

Rudarskemu delavstvu in zaupnikom II. skupine!

Koncem meseca decembra 1936 se je zaključil II. zaupniški tečaj, ki se je vršil v vseh večjih rudarskih centrih: v Trbovljah, Hrastniku, Zagorju, Laškem, Zabukovci, Celju, Kočevju, Velenju, Rajhenburgu, Krmelju in Štorah. Tečaj je obiskovalo nad 1600 delavcev, delavk in delavskih zaupnikov.

Uspehi velikopoteznega izobraževalnega dela med rudarskim delavstvom, ki se je izvedlo v okvirju II. skupine Rudarske zadruga, so vidni na vseh poljih socialno politične zaščite in delovanja zaupnikov II. skupine. Pravilno delovanje delavskih zaupnikov II. skupine se je najbolj jasno pokazalo pri največjem mezdnem gibanju rudarjev TPD, pri katerem je bilo udeleženih 4500 rudarjev.

Prvi letnik zaupniških tečajev je zaključen. Ob zaključku prvega letnika zaupniških tečajev je izšel tudi priročnik »Delavski zaupnik«. Ta priročnik bo koristil tako onim, ki so tečaje posečali, kot tudi onim, katerim to ni bilo mogoče.

Delo ni bilo lahko, ker je bilo treba po nekaterih krajih orati ledino. Če pa pomislimo na gigantsko delo zaupnikov II. skupine, ki ga izvršujejo dan za dnem na licu mesta, v obratih in rudnikih, pa vidimo, da se je v tej dobi zaupniških tečajev

storilo za izobrazbo delavskih zaupnikov več kot poprej desetletja.

Anarhija in katastrofe, ki so nastale v nekaterih nerudarskih krajih, so po rudnikih nemogoče. Tu so na straži delavski zaupniki, ki delajo stvarno in z razumom za delavstvo, katero bi v sedanji rudarski krizi lahko postalo plen kapitalistov in plen neodgovornih elementov.

II. skupina Rudarske zadruga se ne bo ustavila pri izobraževalnem delu tečajev I. letnika. Organizirala bo tečaj II. letnika, ki bo zopet obsegal koristno snov za rudarske delavce in delavske zaupnike. Tukaj omenjamo samo nujno potrebo gospodarske geografije in družboslovja.

Po zaupniškem tečaju II. letnika se mora organizirati tečaj III. letnika. Tako bomo res vzgojili dobre delavske zaupnike in dobre delavske zagovornike ter zastopnike.

Delavski zaupniki so vršili veliko nalogo, veliko delo. Vršili jo bodo tem uspešnejše, čim več bodo imeli opore v lastni izobrazbi. Delavske zaupnike čaka tako v času krize, kot tudi v času pozitivne gospodarskega razvoja mnogo požrtvovalnega dela, ker ne bo nihče nudil delavstvu pravic sam od sebe in mu jih prinesel na krožniku, pač pa si jih bo delavstvo moralo samo priboriti.

Odgovornost občine za škodo vsled nesreče na cesti (Šošanj)

Vprašanje: Konji so se mi splašili pri vožnji na cesti in dirjali preko mosta. Ker na mostu ni bilo ograje, so konji v diru padli v vodo ter je bil en konj takoj mrtev, drugi pa ranjen. Ali imam pravico zahtevati od občine odškodnino, ker most ni imel ograje?

Odgovor: Zakon o samoupravnih cestah nalaga občinskim upravam, da morajo ceste, ki niso državne, v svojem območju pregledovati glede njih stanja in varnosti za promet in vse nedostatke ne-

mudoma odpraviti. Pomanjkanje ograje na mostu je gotovo tak nedostatek. Ker so se Vaši konji splašili, se deli krivda med Vas, oziroma onega, ki je konje splašil in občino, ki ni imela mosta v pravem stanju in morete tako računati, da bo občina v slučaju pravde obsojena le na povračilo delnega zneska odškodnine.

Friedrich Engels »Nemška kmečka vojna«. Dodatek F. Engels: Marka, Osmerka, Str. 128. 12 ilustracij. L. 1936. Založila »Proletarska knjižnica« v Ljubljani, Miklošičeva c. 22a).

Tudi v Savinjski dolini se delavstvo prebujajo

39 novih naročnikov.

Sv. Pavel pri Preboldu, dne 4. jan. V Sv. Pavlu pri Preboldu imamo najstarejšo tekstilno tovarno v Sloveniji, kakor je to razvidno iz članka o zgodovini delavskega gibanja mariborskega delavstva v letošnjem koledarju »Cankarjeve družbe«. Človek bi mislil, da bo vsled tega tudi tekstilno delavstvo v tem kraju na prvem mestu v boju za strokovno organizacijo in delavski časopis. Vsled raznih okolščin, ki jih delavstvo ni samo krivo, pa žal ni tako.

Nasprotno, vsepovsod so že bila predavanja o socialni zaščiti, marsikje že celo ponovno. Tudi delavski tisk je po večini delavskih krajev prodrl med večino trpinov. Le pri nas smo imeli šele v nedeljo prvo predavanje o socialni zakonodaji. Zato pa je bil že takoj prvi odmev tem močnejši. Dvorana pri gostilni Vedenik se je sicer polagoma, a končno čisto napolnila naših tekstilnih delavcev iz St. Pavla. A tudi sodruzi iz bližnjega Sv. Petra in celo rudarji iz Zabukovca so prišli v lepem številu.

Krive obdolžitve naših delavcev.

Izkazalo se je, da so popolnoma neresnične klevete, ki se iz neznanih in tudi dobro znanih virov širijo o šentpavelskem delavstvu. Res je le, da so tudi naši delavci trezni in pošteni ljudje, samo lačni nočejo biti. To v času vsesplošnega truda za izpopolnitev socialne zakonodaje v vsaki pravni državi še ne more biti greh.

Predavanje je otvoril z uvodnim govorom predsednik podružnice Splošne delavske zveze, s. Kristof Žibret, ki je toplo pozdravil naprošena predavatelja iz Maribora, ss. dr. Reimana in Jelena, ki sta nato izpolnila ves dopoldan s predavanji o jugoslovanski zakonodaji socialne zaščite. Posebno sta se ozirala na določila zakonov o zaščiti delavcev in obrti glede delovnega časa, boleznih, izstavitve, plačila mezde za orožne vaje, prisilnih določil socialne zakonodaje, zakonskih predpisih o organizacijah in združevanju delavcev ter predvsem o nalogah, ki jo vrši delavski tisk v borbi delavstva za gospodarske, kulturne in socialne interese.

Kaj hoče delavstvo?

Delavstvo se po krivici obdoljuje v teh časih, da je nemiren, ali celo nenaroden in protidržaven element. Na vseh svojih predavanjih in zborovanjih zahteva delavstvo edino izboljšanje mezd do one višine, ko bo mogel delavec dostojno preživljati sebe in rodbino in da delodajalci spoštujejo vsaj te zakone, ki jih je naša država izdala v za-

ščito gospodarsko slabših pred izrabljanjem kapitalistov, večinoma inozemskih, našemu narodu tujih elementov, industrijalcev. Kdor to zahteva, dela samo v korist spoštovanja jugoslovanske zakonodaje, oblasti in države ter je nasprotno delavec celo upravičen zahtevati vso zaščito naših oblasti pred gaženjem naše zakonodaje potom inozemskega kapitala.

Za naš časopis.

Pravo navdušenje in borbena volja je zajela ob teh izvajanjih naše ljudi. Proč z malodušnostjo in v novo, trezno, neprekinjeno delo za organizacijo in delavski tisk, četudi tekstilna stavka ni povsem uspela. Ravno radi tega se moramo še tesneje združevati in tudi izobraziti, — to je bil odločen sklep zbranih delavcev in delavk. Takoj se je priglasilo

39 novih naročnikov »Delavske Politike«

katero je večina tudi takoj plačala. V največjem redu in miru, brez vsakega zmerjanja ali napadanja, brez politiziranja, so se delavci razšli z zavestjo, da jim je potrebna le enotna delavska organizacija, ena sama in da lahko pomaga delavcu le delavec sam.

»Sedaj bomo delali še naprej, vsak bo pridobil vsaj še enega naročnika, tako dolgo, da bo tudi pri nas v vsakem delavskem stanovanju naš delavski svetovalec: »Delavska Politika«.

Delavski pravni svetovalec

Terjatev siromašnega upnika napram zaščiteni hranilnici (Sešče, Sv. Pavel pri Preboldu)

Vprašanje: Leta 1931 sem vložil v hranilnico Din 17.400.—. Hranilnica je mogoče pod zaščito, jaz pa sem siromašen upnik, ki nimam svoje imovine, niti drugih dohodkov za nujno vzdrževanje. Ali morem dobiti denar sedaj po likvidaciji kmečkih dolgov?

Odgovor: Če je hranilnica pod zaščito, morete priti do izplačila svoje vloge le v zneskih in obrokih, kakor jih predvideva odplačilni načrt za dotično hranilnico, ki mora biti v njenih lokalih objavljen. Če hranilnica ni prosila za zaščito, tedaj morete potem, ko ste prej odpovedali svojo vlogo, kot siromašni upnik zahtevati izplačilo celotnega zneska.

Patentirali smo izdelavo garantirano nepremočljivega Hubertus-sukna.

Ker nikomur ne prodajamo Hubertus-sukna, dobe se samo pri nas vsem znani

HUBERTUSI

katerih

nepremočljivo sukno izdelujemo po patentu št. 7644/31.

Vsakdo, kdor je pri nas enkrat kupil je postal naš stalni odjemalec!

TIVAR-HUBERTUSI iz garantirano nepremočljivega sukna

TIVAR-OBLEKE